

Številka zadeve: U-I-107/96

Datum odločbe: 5. 12. 1996

Področje: denacionalizacija

Izrek:

1. Določba 1. alinee prvega odstavka 1. člena Zakona o začasnem, delnem zadržanju vračanja premoženja se razveljavi, tj. US odloči, da zadržanje vračanja ni dopustno, če upravičenec zahteva več kot 200ha kmetijskih zemljišč in gozdov

2. Določba 4. alinee prvega odstavka 1. člena Zakona o začasnem, delnem zadržanju vračanja premoženja ni v neskladju z Ustavo, tj, da se zadrži vračanje tistim, za katere je bilo z odločbo ugotovljeno, da so bili jugoslovanski državljani, vendar pa je neustavno, da se to zadrži za 3 leta

3. Razveljavitev začne učinkovati po preteku šest mesecev od dneva objave odločbe v Uradnem listu Republike Slovenije.

Dodatno: Odgovor DZ

Odločitev: 9:0 soglasna, PLM: 3

SAMO ZA: Jerovšek, Jambrek, Snoj, Šturm, Testen.

SAMO PROTI: /

PLM 1: Krivic

PLM 2: Ude, ki se mu je pridružil M. Zupančič

PLM3: Šinkovec

POVZETEK ZADEVE:

Pobudniki izpodbijajo Zakon o začasnem, delnem zadržanju vračanja premoženja, ker je v neskladju z Ustavo. Izpodbijani zakon krši načelo pravne države iz 2. člena Ustave, ker Državni zbor ni imel pooblastila za zadržanje izvajanja določb veljavnega zakona, saj je za izvrševanje pristojna izvršilna oblast.

Nadalje pobudniki menijo, da izpodbijani zakon krši načelo enakosti pred zakonom, ker povzroča krivično razlikovanje glede na gmotno stanje, saj razlikuje med denacionalizacijskimi upravičenci, ki so nacionalizirano premoženje, ki presega 200 ha, že dobili vrnjeno, in tistimi, ki zaradi zavlačevanja pristojnih organov še niso dobili vrnjenih kmetijskih zemljišč in gozdov, ki presegajo 200 ha. Na dan uveljavitve zakona bi moralo biti v skladu z enoletnim zakonskim rokom že odločeno o vseh denacionalizacijskih zahtevkih. Pobudniki menijo, da gre za prikrito podaljševanje denacionalizacije. Zato zakon krši tudi 22. člen Ustave, ki vsakomur zagotavlja enako varstvo pravic v postopku pred organi, ki odločajo o njegovih pravicah, dolžnostih in pravnih interesih. Poleg tega zakon krši načelo enakosti tudi zato, ker diskriminira upravičence glede na evidentirano državljanstvo.

Ker je dal ZDen upravičencem pravico do vrnitve nepremičnin, izpodbijani zakon pa posega v te že pridobljene pravice, krši načelo o prepovedi retroaktivnega delovanja zakona. Namen ZDen je bil poprava krivic, storjenih v povojnem času, izpodbijani zakon pa odlaga to popravi krivic samo določenim osebam, zato njegov namen ni jasen in je v nasprotju z načelom pravne varnosti. Sedanji pravni red veleposest dopušča, saj sta bil z odločbama ustavnega sodišča zemljiški maksimum razveljavljen in izrecno omenjena možnost obstoja velikih kmetij. Neupravičeno se diskriminira tiste, ki jim je bilo jugoslovansko državljanstvo priznано z odločbo, ker jih ni bilo v evidencah v času podržavljenja. Zastavi se tudi vprašanje odškodnine za čas neupravičenega zadržanja.

Državni zbor odgovarja, da je bil edini namen izpodbijanega zakona preizkus ustavnosti in zakonitosti določenih postopkov denacionalizacije in da ne nasprotuje načelom pravne države in načelu delitve oblasti. Bilo bi v nasprotju z načelom predstavniške demokracije, če bi bil zakonodajalec v svojih zakonodajnih pristojnostih omejen zgolj na spremembe in dopolnitve predpisov in na odločitve o

prenehanju veljavnosti zakonov, ne bi bil pa pristojen za odločanje o blažjem ukrepu, to je o začasnem zadržanju izvajanja zakona. Ker izpodbijani zakon ne določa novih pravic in jih tudi ne odvzema, ampak samo v omejenem obsegu omejuje izvajanje ene same določbe ZDen v primerih, v katerih so se pokazale nepravilnosti pri izvajanju, ni kršeno načelo enakopravnosti. Resda prizadene le določene upravičence denacionalizacije, vendar so v primerih, ki jih določa zakon, vsi prizadeti v enakem položaju.

Ustavno sodišče je pri presojanju zatrjevane kršitve načela delitve oblasti odločilo, da izpodbijani zakon ne pomeni kršitve načela delitve oblasti, da lahko zakonodajalec že sprejeti zakon spremeni ali dopolni edino z novim zakonom, pri čemer lahko uporabi tudi kakšno drugo formalno obliko od običajnega zakona o spremembah in dopolnitvah. Z vidika ustavnosti je pomembno, da je to storil z istovrstnim pravnim aktom, tj. zakonom.

Ustavno sodišče je štelo začasno zadržanje izvajanja denacionalizacije kmetijskih zemljišč in gozdov v izpodbijanem zakonu za poseganje v upravičenja, ki izhajajo iz ustavnopravne zagotovljene pravice do lastnine iz 33. člena Ustave.

Ustavno sodišče je najprej ugotavljalo, kakšen je bil namen zakonodajalca in cilji za sprejem izpodbijanih določb. Postopek za sprejem izpodbijanega zakona se je začel s predlogom zakona o začasnem, delnem zadržanju vračanja premoženja verskim skupnostim oziroma redovom, a je bil v drugi obravnavi razširjen na vračanje premoženja drugim osebam – veleposestnikom. Cilj je bil torej doseči odlog izvajanja denacionalizacije za določene kategorije oseb, ki so v predpisanem roku vložile zahteve za denacionalizacijo, da bi se lahko v času zadržanja stanje analiziralo.

Ustavno sodišče poudarja, da namen ZDen ni samo v popravi krivic, ampak tudi v privatizaciji družbene lastnine. Zakonodajalec se ob sprejetju ZDen ni odločil za omejitev vračanja kmetijskih zemljiščar je v skladu z Ustavo.

Pregled predpisov o agrarni reformi pokaže, da razlogi za zadržanje izvajanja 27. člena ZDen za dobo treh let v vseh primerih, ko se za enega upravičenca zahteva vrnitev nad 200 ha kmetijskih zemljišč in gozdov, nimajo stvarno upravičene podlage in zato ne izpolnjujejo enega izmed pogojev za dopustnost poseganja. Zakonodajalec je neupravičeno povzročil razlikovanje med denacionalizacijskimi upravičenci in s tem poleg načela pravne države kršil splošno načelo do enakosti pred zakonom, saj so upravičenci, ki so prizadeti z izpodbijanim zakonom, v neenakopravnem položaju s tistimi, ki so upravičeni do vrnitve pod 200 ha kmetijskih zemljišč in gozdov, in tistimi, katerim so bila zemljišča že pravnomočno vrnjena v večjem obsegu, tudi nad 200 ha.

Z začasnim zadržanjem denacionalizacije kmetijskih zemljišč in gozdov je bilo kršeno tudi načelo zaupanja v pravo, ki je element pravne države – ZDen postavlja upravnemu organu prve stopnje enoletni rok za izdajo odločbe o denacionalizaciji, ki pa je v večini denacionalizacijskih postopkov že potekel. Z začasnim zadržanjem, povzročenim z izpodbijanim zakonom, pa se ta rok še podaljšuje. Zato je Ustavno sodišče 1. alinejo prvega odstavka 1. člena izpodbijanega zakona razveljavilo. Razveljavitev pa začne učinkovati 6 mesecev po objavi odločbe v UL.

V zvezi z izpodbijanim zadržanjem izvajanja 27. člena ZDen v primeru, ko je pristojni organ z ugotovitveno odločbo iz 63. člena ZDen odločil, da je imel upravičenec v času podržavljanja jugoslovansko državljanstvo, Ustavno sodišče ugotavlja, da ni v neskladju z Ustavo. Zakonodajalec je z začasnim zadržanjem sicer posegel v ustavnopravna upravičenja denacionalizacijskih upravičencev, vendar je to storil z ukrepom, ki je v sorazmerju z vrednostjo zagotavljanega cilja, tj. doseči spoštovanje ustavnosti in zakonitosti v denacionalizacijskih postopkih. Vendar določeni triletni rok, ki je bil določen

brez opredeljivega razloga, ni v sorazmerju z ugotovljenimi cilji izpodbijanega zakona, zato ga je v tem delu razveljavilo z odložnim rokom 6 mesecev.

S tem 6 mesečnim odločilnim rokom je Ustavno sodišče dalo zakonodajalcu možnost, da ponovno preveri, ali morebiti obstajajo za zadržanje vračanja zemljišč in gozdov glede na njihov obseg kakšni drugi opredeljivi, stvarno upravičeni in ustavno legitimni razlogi, oziroma da v tem času preuči veljavno ureditev vračanja zemljišč in gozdov v denacionalizacijskih postopkih in jo morebiti zakonsko preuredi. Različno obravnavanje posameznih denacionalizacijskih upravičencev ali celo nepriznanje pravice do denacionalizacije določenim skupinam prejšnjih lastnikov podržavljenega premoženja bi bilo lahko ustavno dopustno. Opozarja, da bi bilo potrebno oceniti, ali je vračanje veleposestev fevdalnega izvora v skladu z državnoustavno ureditvijo Slovenije, saj iz nekdanjih fevdalnih odnosov izvirajoča veleposest po svoji naravi ni združljiva s pojmovanjem republike kot državne oblike in s pojmovanjem demokratične države; pri tem izvzame cerkve in verskih skupnosti ter veleposestva, ki so nastala kot rezultat svobodne gospodarske pobude. Zaradi varstva zaupanja v pravo je nujno, da zakonodajalec postopa hitro in odpravi negotovost, v katero je spravil vse tiste denacionalizacijske upravičence, ki so zahtevali vrnitev preko 200 ha zemljišč in gozdov.

Ponovno naj se preuči tudi vprašanje načinov za vračanje premoženja, zaplenjenega v kazenskih postopkih, ki so bili pravnomočno končani do 31.12.1958.

PLM1 Krivic v svojem pritrdilnem ločenem mnenju poudarja, da se je odločil glasovati za izrek v celoti z namenom, da podpre tiste nosilne razloge v odločbi, ki omogočajo zakonodajalcu, da bi tranzicijski prenos vračanja krivično odvzetega premoženja z naknadnimi korekturami denacionalizacijske in kazenske zakonodaje uskladil z načeli pravne in socialne države tako, da se ne bi vračala veleposestva v obsegu, ki z omenjenimi načeli ni združljiv, in da bi bilo tudi vprašanje odškodnine urejeno enotno, ne pa bistveno različno glede na to, ali gre za odškodnino po denacionalizacijski ali po kazenski zakonodaji. Podpre torej, da se z novo zakonodajo vzpostavijo neke ustavno dopustne omejitve pri vračanju premoženja, tako cerkvi kot drugim.

Po njegovem mnenju bi lahko država mirno določila, da veleposesti ne bo vračala nikomur, čeprav mu jo je komunizem vzel brez odškodnine, in je pravna, demokratična in socialna država dolžna 50 let stare krivice popraviti samo do te mere, kolikor ji ekonomsko stanje to dopušča storiti brez bistvene škode za zagotavljanje človeka vrednega življenja množici svojih sedanjih državljanov. Do cerkvene veleposesti pa ima lahko država drugačen odnos, saj lahko odloči, da ji slednjo vrne ali pa, da tega ne stori in ji sredstva za njeno družbeno koristno vlogo in delo zagotovi na drugačen način.

Zakonski kriterij 200 ha ni brez vsake stvarne podlage, saj jo ima v predvojnem kriteriju agrarne reforme kot specifičnemu kriteriju, veljavnem prav za Dravsko banovino oz. za Slovenijo. Ker pa se zgodi, da tisti, ki bi morali dobiti nad 200ha, ne dobijo nič, oni do 200ha, pa vse, bi bilo treba določbo razveljaviti zaradi neenakosti pred zakonom in nesorazmernostjo posega.

PLM2 Ude (pridružen **Zupančič**) se strinja z odločitvijo, ki razveljavlja triletni rok za delno zadržanje vračanja premoženja na podlagi ZDen, ker je nesorazmerno dolg in krši načelo zaupanja v pravo in pravno varnost. Vsi roki po ZDenso že zdavnaj pretekli, številne zadeve pa še vedno niso rešene in triletni moratorij je v takem položaju ustavno-pravno nesprejemljiv. Strinja se tudi, da je prav, da se zadrži vračanje tistim, ki so dobili odločbo o jugoslovanskem državljanstvu. Strinja se tudi s stališčem, da je mogoče ZDen tudi po tolikem času v nekaterih delih tudi spremeniti in dopolniti, čeprav bodo v primeru sprememb nekaterih zakonskih določb tisti upravičenci, ki še niso prejeli odločb o denacionalizaciji, v slabšem položaju od tistih, ki jim je bilo premoženje že vrnjeno.

Ne strinja pa se s tem, da omejevanje vračanja zemljišč in gozdov ni v nasprotju z Ustavo, saj naša Ustava izrecno govori o gospodarski, socialni in ekološki funkciji lastnine in na podlagi te določbe je mogoče omejevati lastnika pri pridobivanju in uživanju lastnine ter mu pripisovati dolžnosti. To poznajo

tudi v drugih civiliziranih državah. Meni, da je odločba upravičeno segla preko problematike moratorija in opozorila na nekatera vprašanja, ki so ključna za učinkovitejše postopke denacionalizacije in ki so za te postopke tudi vsebinsko pomembna. Vendar nekateri razlogi v obrazložitvi vsebujejo stališča, ki bi jih bilo mogoče zavzeti le v postopkih, ko bi bila vprašanja, na katera se ta stališča nanašajo, predmet odločanja.

PLM3 Šinkovec se v svojem pritrdilnem ločenem mnenju strinja, da je triletni rok nedvomno v nasprotju z načeli pravne države, ker pomeni prevelik poseg v pravno varnost in zaupanje v pravo. Soglaša tudi, da je zadržanje vračanja premoženja osebam, ki jim je bilo državljanstvo ugotovljeno z odločbo, v skladu z Ustavo, ter s tem, da je potrebno na novo presoditi obseg vračanja nepremičnin, zlasti z vidika fevdalnega načina pridobitve.

Ne strinja pa se z nekaterimi deli obrazložitve. Prvič, državni ukrepi ne morejo biti neomejeni in neutemeljeni, temeljiti morajo na opredeljenem legitimnem namenu, ki je tudi merljiv in omogoča tehtanje individualnih in javnih koristi, ukrepi morajo biti primerni, nujni in sorazmerni. Glede slednjega ni glede izpodbijanega zakona v celoti niti glede posameznih delov v odločbi nobenega stališča.

Drugič, sodnik meni, da zakonodajalec ima pravico omejiti vračanje zemljišč in gozdov v postopku denacionalizacije, za kar ima podlago že v sami Ustavi, Slovenija je socialna država in je kot taka dolžna zagotavljati potrebno stopnjo socialnega ravnotežja ter sprejemati take ukrepe, ki zagotavljajo varovanje javne blaginje in socialno utemeljeno prerazporeditev dobrin ter posebno varstvo v določenih primerih. Stvarna in pravna podlaga je podana v ustavnih določbah, zakonih s tega področja in glede na splošno evropsko ter planetarno usmeritev. Obsega 200 ha je primeren, saj je bil tako sprva določen agrarni maksimum v Kraljevini Jugoslaviji, ta obseg je bil tudi pretežno sprejet ob evropskih agrarnih reformah.

Tretjič, ne strinja se niti s stališčem glede neenakosti med denacionalizacijskimi upravičenci glede na obseg. Zakon lahko obravnava subjekte različno, glede na njihov skupen karakterističen element, tj. obseg premoženja, če pri tem uporabi razloge, ki so legitimni, utemeljeni iz načel socialne države ali splošno priznane javne koristi. Vse to je v obravnavanem primeru zakon upošteval, določil je enotno dejansko stanje in nanj oprl pravno pravilo, zato načela enakosti ni kršil.

Četrtyč, sodnik meni, da preseganje agrarnega maksimuma predstavlja nezakonito stanje, na katerega se nihče ne more sklicevati, da je bil glede presežka zakoniti lastnik. Še bolj sporno pa je, kako je RKC pridobila nekatere posesti oziroma z njimi (ni) razpolagala, ki naj bi se ji zdaj vračale.

Petič, razlogi odločbe se lotevajo odškodninske odgovornosti države glede odvzemov lastninske pravice, čeprav to sploh ni materija izpodbijanega zakona, zato posegajo v zakonodajalčevo pristojnost. Izpostavlja, da je težko oceniti izgubljeni dohodek zaradi vrste rizikov (spremembe na trgu, konkurenca) in tudi, da je bilo premoženje zaradi hipotek dejansko negativno. Zakonodajalec bi moral pri sprejemu odločitve upoštevati tudi realne možnosti v skladu s splošnim stanjem nacionalnega gospodarstva, kakor to uveljavlja večina držav v tranziciji.

Nasprotuje temu, da bi se morali drugače obravnavati upravičenci, ki so živeli v tujini, od teh, ki so ostali doma in bili prikrajšani na uveljavljanju nekaterih ustavnih svoboščin.

Nazadnje sodnik meni še, da z odločbo niso bila rešena vsa vprašanja, sprožena v tem sporu.

Pozicija sodbe in protisodbe	PS	S		
Pozicija LM	PLM3	PLM1	PLM2	
PLM1: Krivic		2		
PLM2: Ude, M. Zupančič			2	
PLM3: Šinkovec	2			
OSTALI ZA:		0,5	1	1

Sodba: Pravilno je, da ni postavljenega nobenega zemljiškega maksimuma pri vračanju zemljišč; država z ureditvijo posegla v pravico denacionalizacijskih upravičencev do enakosti pred zakonom s tem, ko je razlikovala položaj upravičencev, ki so prizadeti z izpodbijanim zakonom, glede na položaj tistih, ki so upravičeni do vrnitve pod 200 ha kmetijskih zemljišč in gozdov, oziroma tistih, katerim so bila zemljišča že pravnomočno vrnjena v večjem obsegu, tudi nad 200 ha. Pri tem bi bilo potrebno oceniti, ali je vračanje veleposestev fevdalnega izvora v skladu z državnoustavno ureditvijo Slovenije. Pri določitvi odločilnega roka je upoštevalo, da ZDen ne odreka denacionalizacijskim upravičencem pravice do odškodnine v skladu s splošnimi pravili odškodninskega prava iz naslova nemogućnosti uporabe oziroma upravljanja premoženja tudi v času, ko je z izpodbijanim zakonom začasno zadržano vračanje premoženja. Zato in ker odloči z odločnim rokom 6 mesecev (navede, da je razlikovanje pod določenimi pogoji lahko dopustno) gre za pozicijo 3.

Nasprotna sodba: kolikor bi Ustavno sodišče odločilo, da zadevna ureditev ni ustavno sporna ter da je takšna omejitev lastninske pravice sorazmeren ukrep s ciljem, ki ga zasleduje, pa bi to pomenilo upravičenost posega države v lastninske pravice posameznika za nek določen čas in pozicijo 1.

PLM1 Krivic: Država bi mirno odločila, da veleposesti od same države ne bo nihče dobil, čeprav mu jo je komunizem vzel brez odškodnine, in je pravna, demokratična in socialna država dolžna popraviti 50 let stare krivice samo do te mere, kolikor ji ekonomsko stanje to dopušča. Če se bo država odločila za omejitve pri vračanju, je 200 ha primerna meja. Postavi se na stališče, da je treba pri vračanju postaviti stroge omejitve glede izvora in obsega, da se ne bo ogrožalo sedanjih državljanov. Ker interese države postavi nad lastninske pravice = pozicija 2.

PLM2 Ude, ki se mu je pridružil M. Zupančič: sodnika se strinjata z odločitvijo Ustavnega sodišča, da je triletni rok za delno zadržanje vračanja premoženja na podlagi ZDen nesorazmerno dolg in je zato prav, da ga je Ustavno sodišče razveljavilo. Ne strinjata pa se s tem, da ni moč omejiti obsega vračanja zemljišč in gozdov, saj menita, da je lastnika mogoče omejevati pri pridobivanju in uživanju lastnine ter mu pripisovati dolžnosti. Navajata tudi zakone, ki omejitve določajo. Opozarjata na državno regulacijo oziroma za poseganje države v lastninsko pravico, omejitve katere so dopustne zaradi javnega interesa. Gre za pozicijo 3.

PLM3 Šinkovec: sodnik meni, da zakonodajalec ima pravico omejiti vračanje zemljišč in gozdov v postopku denacionalizacije, za kar ima podlago že v sami Ustavi. Slovenija je socialna država in je kot taka dolžna zagotavljati potrebno stopnjo socialnega ravnotežja in zato javne koristi primerjati z individualnimi interesi, skladno s tem opraviti tehtanje obeh interesov ter sprejemati take ukrepe, ki zagotavljajo varovanje javne blaginje in socialno utemeljeno prerazporeditev dobrin. Glede izpodbijanja obsega 200 ha pa meni, da je utemeljen, saj je bi tako sprva določen agrarni maksimum v Kraljevini Jugoslaviji, ta obseg je bil tudi pretežno sprejet ob evropskih agrarnih reformah. Poleg tega

meni, da preseganje agrarnega maksimuma Kraljevine Jugoslavije predstavlja nezakonito stanje, na nezakonito stanje se ne more nihče sklicevati in trditi, da je bil glede presežka zakoniti lastnik.

Meni, da zakon načela enakosti ni kršil, subjekti so enako obravnavani glede na obseg premoženja. Sporna se mu zdi tudi odškodnina, saj je težko reči, koliko bi bilo to premoženje vredno danes glede na vse spremembe na trgu in rizike, in pa tudi, ali so do vrnitve in odškodnine upravičeni tudi tisti, ki so imeli vse premoženje pod hipoteko.

Gre za izrazito avtoritarno stališče in omejevanje lastninske pravice upravičencev v prid države. Ker se v bistvu strinja samo s tem, da je triletni moratorij v nasprotju z načeli pravne države, je pozicija 1.

DRUŽBENA DIM.	1	2	3	4	5
Pozicija sodbe in protisodbe				S	PS
Pozicija LM			PLM1 PLM3	PLM2	
PLM1: Krivic			2		
PLM2: Ude, M. Zupančič				2	
PLM3: Šinkovec			2		
OSTALI ZA:			0,5	1	

Sodba: gre za pozicijo 4, saj Ustavno sodišče z odločitvijo, da ureditev krši načelo enakosti pred zakonom, izenači pravice tistih, ki so kmetijska zemljišča in gozdove že dobili vrnjene, tudi nad 200 ha, in tistimi, ki jih še niso dobili. Hkrati oceni, da je zakonodajalec imel dovolj opredeljen, stvarno upravičen in ustavno legitimen razlog za svoj poseg v ustavno zavarovane položaje denacionalizacijskih upravičencev, saj je zadržanje vračanja premoženja tistim, ki jim je bilo državljanstvo ugotovljeno z odločbo, upravičeno (vendar rok 3 let ni ustaven). Ob tem opozori, da bi bilo potrebno preučiti možnost različnega obravnavanja denacionalizacijskih upravičencev, ki so v času razlastitve sicer imeli jugoslovansko državljanstvo, zahtevajo pa vrnitev veleposestev fevdalnega izvora, saj po drugi svetovni vojni niso ostali v državi, v kratkem času so pridobili tuje državljanstvo in so zato imeli možnost, da so se izognili trajnemu in sistematičnemu ogrožanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin v tedanjem komunističnem sistemu ter uživali temeljne človekove pravice in svoboščine, za katere so bili tisti, ki so ostali v tedanji državi, prikrajšani.

Nasprotna sodba: če bi Ustavno sodišče odločilo, da ureditev ne krši pravic pritožnikov, pa bi to pomenilo njihovo neenako obravnavanje v razmerju do tistih, ki so jim bile pravice že priznane ter na ta način intervencionističen ukrep države, s katerim je posegla v človekove pravice in temeljne svoboščine. To bi bila pozicija 5.

PLM1 Krivic: s tem, ko meni, da je država dolžna povrniti veleposesti do te mere, kolikor ji ekonomsko stanje to dopušča storiti brez bistvene škode za zagotavljanje človeka vrednega življenja množici sedanjih državljanov, išče neko ravnotežje. Gre za pozicijo 3.

PLM2 Ude, ki se mu je pridružil M. Zupančič: sodnika se strinjata z odločitvijo Ustavnega sodišča, da je ZDen v nekaterih delih mogoče spremeniti in dopolniti ter, da je upravičeno seglo preko problematike moratorija, ki je nesorazmerno dolg, poleg tega pa vloge, ki morale v skladu z enoletnikom rokom že biti rešene, še vedno niso. To postavlja upravičence, ki čakajo na odločitev v

neenakopraven položaj v primerjavi s tistimi, katerih vloge so bile že rešene in jim je bilo premoženje že vrnjeno, zato odločitev Ustavnega sodišča skuša tako nesorazmerje odpraviti in uravnotežiti pozicije, s čimer se sodnika strinjata. Hkrati pa pravita, da pa bodo v primeru sprememb nekaterih zakonskih določb (ki so nujne) tisti upravičenci, ki še niso prejeli odločb o denacionalizaciji, v slabšem položaju od tistih, katerim je bilo premoženje s pravnomočno odločbo že vrnjeno. Gre za pozicijo 4.

PLM3 Šinkovec: Zakon lahko obravnava subjekte različno, glede na njihov skupen karakterističen element (obseg in/ali izvor premoženja), če pri tem uporabi razloge, ki so legitimni, utemeljeni iz načel socialne države ali splošno priznane javne koristi. Zgrožen je nad delom obrazložitve, da bi se morali drugače obravnavati tisti, ki so živeli v tujini, od teh, ki so ostali doma in bili prikrajšani pri uveljavljanju nekaterih ustavnih svoboščin. Pozicija 3.

AVTORITARNA DIM.	1	2	3	4	5
Pozicija sodbe in protisodbe		S			PS
Pozicija LM				PLM1	PLM2 PLM3
PLM1: Krivic				2	
PLM2: Ude, M. Zupančič					2
PLM3: Šinkovec					2
OSTALI ZA:	1	1	1		

Sodba: zaseda pozicijo 2, ker Ustavno sodišče ugotovi neskladnost izpodbijanega zakona z Ustavo in s tem zaščiti pravice posameznikov do lastnine nasproti avtoritete države. Ker pa odloči, da razveljavitev začne učinkovati 6 mesecev po objavi odločbe v UL, gre za pozicijo 2 in ne 1.

Nasprotna sodba: ustavno sodišče ne bi ugotovilo neskladnosti z Ustavo in odločilo, da se s takšno ureditvijo zasleduje načelo pravne države. To bi pomenilo prednost avtoritete države pred zaščito pravic posameznika. Gre za pozicijo 5.

PLM1 Krivic: s tem, ko bi državi, ki naj bi spremenila zakon v 6 mesecih, prepustil diskrecijo odločanja, do kolikšne mere bi lahko vrnila odvzeto veleposest in izplačala odškodnine, da življenjski standard današnjih državljanov ne bi bil ogrožen, postavi državno presojo o zaščiti splošnega družbenega blagostanja pred pravice posameznika = pozicija 4.

PLM2 Ude, pridružen M. Zupančič: kljub temu, da se sodnika strinjata z odločitvijo Ustavnega sodišča, ki je ugotovilo neskladnost delov Zakona o začasnem, delnem zadržanju vračanja premoženja, se ne strinjata s stališčem, da omejevanje lastninske pravice ni ustavno dopustno. Lastnika je mogoče omejevati pri pridobivanju in uživanju lastnine ter mu pripisovati dolžnosti, ki so zaradi javnih interesov nujne zaradi varstva okolja, interesov širše družbe, varstva javnega dobra, naravnih bogastev, zemljišč, pa tudi omejitve zaradi sosedskih odnosov in prepoved opravljanja gospodarske dejavnosti v nasprotju z javno koristjo. Lastninska pravica je torej omejena z javno koristjo, lahko tudi do te mere, da lastniku ostane zgolj golo premoženje ali se ga celo razlasti. Gre za pozicijo 5.

PLM3 Šinkovec: Sodnik se sicer z odločitvijo Ustavnega sodišča strinja, vendar iz njegovih obrazložitve izhaja izrazito avtoritarno stališče, ki zagovarja omejevanje vračanja zemljišč in gozdov v postopku denacionalizacije in nestrinjanje z odločitvijo, da zakon krši načelo enakosti. Gre za pozicijo 5.

MEDNARODNA PRAVNA VPETOST (OCENA OD 1 DO 4 ali neocenjeno-NC)		
Odločitev in sodniki ZA	1	se ne sklicuje na mednarodno/tuje pravo ali sodno prakso
PLM1: Krivic	1	se ne sklicuje na mednarodno/tuje pravo ali sodno prakso
PLM2: Ude, M. Zupančič	1	se ne sklicuje na mednarodno/tuje pravo ali sodno prakso
PLM3: Šinkovec	4	<i>Sklicuje se na direktivo Evropske skupnosti, vendar zgolj obrobno. Sklicuje pa se tudi na prakso evropskih ustavnih sodišč ter navede pogoje, v skladu s katerimi se šteje zakone, ki začasno omejijo izvajanje nekih pravic, za sprejemljive</i>

NAKLONJENOST DZ (OCENA OD 1 DO 4 ali neocenjeno - NC)		
Odločitev in sodniki ZA	2	<i>Ustavno sodišče odloči skladno z mnenjem DZ, kolikor odloči, da izpodbijani zakon ne pomeni kršitev načela delitve oblasti. Ne sledi pa mnenju DZ, da so vsi prizadeti v enakem položaju in odloči, da izpodbijani zakon krši načelo enakosti.</i>
PLM1: Krivic	1	Odloči drugače, kot sledi iz mnenja DZ, saj meni, da je kršitev načela enakosti podana.
PLM2: Ude, M. Zupančič	2	<i>Odloči skladno z mnenjem DZ, kolikor odloči, da izpodbijani zakon ne pomeni kršitev načela delitve oblasti, delno nasprotno mnenju DZ pa, ker se strinja razveljavitvijo izpodbijanih členov.</i>
PLM3: Šinkovec	2	<i>Odloči skladno z mnenjem DZ, kolikor odloči, da izpodbijani zakon ne krši načelo enakosti, delno nasprotno mnenju DZ pa, ker se strinja razveljavitvijo izpodbijanih členov.</i>